

„Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, Uniwersytet Mikołaja
Kopernika, Toruń 2008, 194 s. + rys. tab.

Z wielkim zaciekawieniem wzięłam do rąk pierwszy numer „Toruńskich Studiów Bibliologicznych”. Zgodnie z deklaracją redakcji publikowane w nich będą teksty nie tylko macierzystej placówki, tj. Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, ale także innych ośrodków naukowych. W omawianym numerze opublikowano dwa artykuły pracowników Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

Dział „Artykuły” otwiera referat Bernadetty Iwańskiej-Cieślik pt. *XVIII-wieczne księgozbiory pralatów i kanoników włocławskich w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku*. Właściciele charakteryzowanej przez autorkę kolekcji kierowali się w swych wyborach czytelniczych użytecznością gromadzonych zbiorów w pracy duszpasterskiej, jak i naukowej. Dlatego przeważają pozycje z zakresu homiletyki, liturgiki, prawa kanonicznego. Jest to jeszcze jeden przyczynek do badania zbiorów duchowieństwa katolickiego.

Z kolei Małgorzata Federowicz starała się ukazać stan polskiej bieżącej bibliografii narodowej na tle bibliografii wybranych krajów europejskich¹. Jako aspekty analizy wybrała następujące cechy bibliografii: dobór materiałów, rodzaj opisu, charakterystyki instrukcyjno-wyszukiwawcze, układ oraz postać fizyczną bibliografii. Dzięki nowoczesnym technologiom bibliografie narodowe coraz częściej dostępne są on-line. Polska bieżąca bibliografia narodowa, mimo iż pod wieloma względami dorównuje innym bibliografiom narodowym, to wciąż nie spełnia wymogu kompletności. Nie chodzi tu tylko o typy dokumentów wymienionych przez autorkę.

Kwestię kompletności informacji bibliograficznych kontynuuje materiał przygotowany przez Tomasza Kruszewskiego². Zajął się on rejestracją prasy mniejszości etnicznych w *Bibliografii Wydawnictw Ciągłych* (BWC). Autor bardzo trafnie wskazał na rozbieżności terminologii, którą należało zastosować podczas przeszukiwania BWC. Kruszewski sam przeprowadził badania ilościowe prasy mniejszości etnicznych i okazało się jak duże są dysproporcje między stanem rzeczywistym tej

¹ M. Federowicz, *Polska bibliografia narodowa bieżąca na tle tendencji europejskich – obserwacje z początku wieku*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 25–39.

² T. Kruszewski, *Współczesna prasa mniejszości etnicznych w Polsce w przestrzeni społecznej – wybrane obszary*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 41–56.

prasy a wielkościami rejestrowanymi w bibliografiach. Jeszcze gorzej przedstawia się problem gromadzenia tego typu prasy w bibliotekach. Zazwyczaj dysponują one jeszcze mniejszą liczbą tytułów prasowych mniejszości etnicznych zamieszkujących teren ich działania, niż jest to zarejestrowane w BWC. Na ten stan rzeczy składają się także stanowiska redakcji tych pism, niezainteresowanych przekazywaniem periodyków do bibliotek.

Dorota Degen omówiła znaczenie nagród literackich kreujących popyt czytelnicy³. Zauważyła, że w Polsce stale przybywa nagród literackich (autorka doliczyła się stu), które niezaprzeczalnie przyczyniają się do wzrostu sprzedaży książek, popularności pisarza itp. Degen w ten sposób ukazała ciekawy aspekt badań z przekroju czytelnictwa, księgarstwa, marketingu i literaturoznawstwa.

Kolejne dwa artykuły dotyczą informacji naukowej. Szczególnie zainteresowały mnie rozważania nad terminem „information literacy”. Ewa J. Kurkowska w sposób logiczny i precyzyjny przedstawiła rozszerzenie się zakresu tego pojęcia w piśmiennictwie zagranicznym. Termin upowszechnił się wraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Pojawił się także w polskich publikacjach. I tu wyłonił się problem z wyznaczeniem jednoznacznego, adekwatnego odpowiednika w języku polskim. Najwłaściwsze byłoby określenie „alfabetyzacja informacyjna”, ale nadal współistnieją „edukacja informacyjna”, „przysposobienie informacyjne”.

Natalia Pamuła-Cieślak scharakteryzowała trzy wyszukiwarki zasobów naukowych, tj. Scirus, Google Scholar, Google Book Search. Opisała, jakie typy dokumentów przeszukują poszczególne wyszukiwarki, jakie serwisy indeksują, przedstawiła opcje wyszukiwania prostego i zaawansowanego, współpracę z wydawcami testów naukowych, instytucjami naukowymi, dokonała prezentacji rezultatów wyszukiwania itp. Celem tego tekstu była popularyzacja wyszukiwarek naukowych i autorce udało się go spełnić.

W drugim dziale pisma „Problemy, badania, hipotezy” pomieszczono m.in. analizę dorobku naukowego pracowników Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu⁴. Dorobek naukowy placówki przedstawiono z uwzględnieniem statusu organizacyjnego, stanu kadrowego, typu dokumentów wytworzonych przez pracowników naukowych. W ten sposób autorkom udało się za pomocą tabel, wykresów udokumentować pokaźny dorobek placówki.

Kolejny materiał zawiera wyniki badań nad tempem i technikami czytania studentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Rezultaty badań nie napawają optymizmem, tym bardziej w obliczu postępującej informatyzacji, komunikacji SMS-owej itp. Autorka przypomina jak ważne jest kształcenie technik szybkiego

³ D. Degen, *Nagrody literackie – „konie pociągowe” rynku książki?*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 57–69.

⁴ M. Kowalska, W. A. Ciszewska, *Dorobek naukowy pracowników Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii, UMK za lata 1976–2007. Cz. 1. Analiza ilościowa*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 95–112.

czytania połączonego z rozumieniem tekstu. Myślę, że problem ten powinien pojawiać się podczas ćwiczeń ze studentami w ramach przedmiotu Czytelnictwo.

Z zakresu prasoznawstwa opublikowano dwa teksty: pierwszy z nich omawia czasopisma naukowe Filii AWF w Białej Podlaskiej i uzupełnia informacje o tego typu periodykach i drugi – przyczynek o mało znanym piśmie pt. „Drukarz Pomorski” (1933–1939)⁵.

Kolejne trzy teksty koncentrują się wokół informacji naukowej. Mariusz Jarocki opisał zasady stosowania oprogramowania o otwartym kodzie źródłowym i wynikających stąd zaletach, ale i niebezpieczeństwach⁶. Paweł Marzec przedstawił Projekt Laboratorium Użyteczności, który posłużył do zbadania przez studentów jakości serwisu internetowego Biblioteki Uniwersyteckiej⁷. Wyniki prac studentów posłużyły do zweryfikowania i poprawy funkcjonowania analizowanego serwisu. Ostatni trzeci tekst – Veslay Osińskiej dotyczy wizualizacji informacji w bibliotekach cyfrowych⁸.

Zeszyt kończą recenzje, sprawozdania z konferencji bibliotek akademickich oraz z działalności studenckiego koła naukowego.

Maria Siuda

⁵ M. Żynda, „Drukarz Pomorski” (1933–1939) jako narzędzie kształtowania świadomości i właściwych postaw drukarzy oraz wzmocnienia ich Związku zawodowego, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 143–150.

⁶ M. Jarocki, *Open source w zarządzaniu informacją*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 151–158.

⁷ P. Marzec, *Ocena jakości serwisów bibliotek akademickich na przykładzie Projektu Laboratorium Użyteczności*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 159–165.

⁸ V. Osińska, *Wizualizacja i mapowanie przestrzeni danych w bibliotekach cyfrowych*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 167–176.